

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Кадрли меҳмонлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Аввало, барчангизни қадимий ва муқаддас Хоразм заминида туриб, Ватан озодлиги учун жон фидо қилган буюк аждодимиз Жалолиддин Мангуберди таваллудининг 800 йиллиги билан муборакбод этаман.

Ватанимизнинг кўпминг йиллик тарихи эл-юртимизни босқинчи, ёвуз кучлардан химоя қилиш, миллатимизнинг эркинлиги ва ор-номусини асраш йўлидаги буюк воқеаларни, бу курашларда жасорат ва мардлик кўрсатган буюк шахсларнинг номларини асрлар давомида ўзининг ёркин хотирасида сақлаб келмоқда.

Жалолиддин Мангуберди - она юрт химоячиси, жасур саркарда ва давлат арбоби, халқимизнинг Спитамен, Муканна, Нажмиддин Кубро, Амир Темур сингари тарихда ўчмас из қолдирган миллий қахрамонидир.

Жалолиддин Мангуберди - бор-йўғи ўттиз икки йиллик қиска ҳаёти давомида элу юрт учун, халқ озодлиги учун сўнмас хизмат қилишга улгурган улуг аждодимиздир.

Азиз дўстлар!

Жалолиддин Мангубердининг бекиёс жасоратини англаш учун, аввало, у яшаган тарихий давр, шу даврларнинг машаққатли ва бешафқат саҳифаларини ўзимизга тасаввур қилиб кўрайлик.

Шу пайтгача ҳеч қайси давлат, ҳеч қайси эл бас қелолмаган, Хитой ва бепоён Сибирь ерларидан бошлаб бугунги Каспий ва Қора денгиз бўйларигача бўлган ўлкаларни забт этган, йўлида учраган шаҳар-кишлоқларни ёндирган, дахшати ўзидан олдин етиб, не-не шоху шаҳаншоҳлар, амиру султонлар, саркардалар юрагига ваҳима солган Чингизхон лашқарининг Хоразм устига бало-қазодай ёпирилиб қелаётганини кўз олдингизга келтиринг.

Бир томондан, бой-бадавлат, иккинчи томондан, пароканда бўлиб ётган юртимизнинг ўша пайтдаги аҳволини ҳам бир ўзингизга тасаввур қилиб кўринг.

Чингизхон шундай бир машъум куч эдики, дунёдаги манаман деган қанча зотлар унинг қаршисида тиз чўкиб, қуллуқ қилиб яшашга тайёр эди.

Мухаммад Хоразмшоҳ атрофидаги кўплаб беклар ҳам ёв қўлига таслим бўлишни афзал қўрганларида, Жалолиддин бу фикрга қарши чиқиб, ўзининг бекиёс жасорати ва қатъиятини намоён этди. Шу пайтгача мағлубиятга учрамаган мўғул лашқарига қарши ўн бир йил муттасил жанг қилди. Ва ганимларга шундай қашатқич зарбалар бердики, ҳатто

Чингизхондай маккор ва бешафкат, дунёнинг ярмини забт этган фотих хам унга тан беришга мажбур бўлди.

Айтинглар, азиз дўстлар, ана шундай калтис вазиятда ўзи каби фидойи, ботир инсонларни жипслаштириб, Хоразм заминини топташга шай турган ёвуз душманга қарши чиқиш учун одамда қандай журъат, қандай юрак, қандай ирода, қанчалар бақувват иймон-эътикод бўлиши керак?

Айтинглар, бунинг учун инсонда Ватанга мухаббат, элу юртга садокат, фидойилик, озодликка интилиш туйғуси нечоғли юксак бўлиши керак?

Кани, айтинглар, дўстларим, кадрдонларим, олдиндан ўзининг қурбон бўлишини билатуриб, лекин Ватан учун, унинг ор-номуси, унинг тарихи ва истикболи учун зиммасига шундай оғир қисматни олган зотларни тарихда кўп учратиш мумкинми?

Аминман, бундай шижоатли ва мард ўғлонни дунёга келтирган, вояга етказган халқ ҳар қанча ҳурмат-эҳтиромга, ҳар қанча тасанноларга муносибдир.

Ҳурматли меҳмонлар!

Кадрли дўстлар!

Султон Жалолиддин Мангуберди ўз элининг бахту саодати учун ҳаёт-мамот жанглирида жон фидо этди. Лекин дунёда ҳеч қандай хайрли иш беиз қетмайди. Миллат руҳи, одамзотнинг озодлик сари интилиши абадийдир.

Орадан бир аср ўтиб, соҳибқирон Амир Темур Жалолиддин Мангуберди бошлаган озодлик қурашини янги шароит ва улкан микёсларда давом эттирди. Она юртимизни босқинчилардан ҳалос қилиб, марказлашган қудратли давлат барпо этди.

Мухтарам жамоат!

Жалолиддин Мангубердининг ҳаёт йўлини таҳлил қиладиган, ўша тарихий воқеаларга бугунги кун кўзи билан қараб баҳо берадиган бўлсак, улар бизни мана шундай табиий ва ибратли сабоқ-хулосалар чиқаришга ундайди.

Биринчи хулоса шуки, ҳаёт бор экан, давлат, эл-юрт бор экан, шу эркин, осуда ҳаётни қўролмайдиган, ҳасад ва фитна билан яшайдиган, зўравонлик билан ўз ҳукмронлигини ўрнатишга, халқ тинчини бузишга уринадиган ёвуз қучлар ҳамиша бўлади.

Бу - ҳаёт. Бу - ҳаётнинг аччиқ ҳақиқати. Уни ҳеч қим инкор этолмайди. Буни нафакат ўз тарихимиз ва ҳаётимизда, балки бошқа халқлар тарихи ва ҳаёти мисолида ҳам кўриш мумкин.

Иккинчи хулоса шуки, ҳаёт бор экан, давлат, эл-юрт бор экан, ўзинг тугилиб ўсган, ота-боболаринг хоки ётган, эртага фарзандларинг қамол топадиган тупроқнинг ҳар бир қаричини муқаддас билиб, уни ҳимоялаш, зарур бўлса, бу йўлда жон фидо этишга тайёр туриш керак.

Учинчи аччиқ хулоса шуки, ҳар қайси эл, ҳар қайси юрт четдан қиладиган ёвуз офатдан қўра, ўз ичидан қиладиган сотқин, иймонсиз, ўзининг манфаатини ҳамма нарсадан устун қўядиган, керак бўлса, энг яқин қишилари хам сотадиган, ўзини ўстирган, вояга етказган Ватанига қўл қўтарадиган қабих қимсалардан ниҳоятда эҳтиёт бўлиши керак.

Бундай қучлар, разил шахсларнинг қибру ҳавоси, манфур мақсадлари эл-юрт тинчлиги ва таракқиётига қандай ҳавф-хатар эканини бугунги ҳаётимизда кўриб турибмиз.

Такроран айтаман, бу нафакат қечаги тарихимиз, балки бугунги ҳаётимиз билан ҳамоҳанг аччиқ сабоқдир.

Яна бир сабоқ шуки, эл-юрт ва давлат учун, унинг тақдири ва қелажаги учун қайгурадиган, одамларнинг эзгу ниятларини ўзига олий мақсад қилиб қўйган, элим, деб, юртим деб ёниб яшайдиган, ҳар қандай вазиятда ҳам халқни бирлаштириб, турли

бало-казолардан асраш учун сафарбар эта оладиган шахсларгина тарихда ўчмас ном колдиради. Бу - хакикат.

Жалолиддин Мангуберди ана шундай мардларнинг ёркин тимсоли ва ибратли намояндасидир.

Султон Жалолиддиннинг бизга колдирган яна бир даъвати шуки, у барчамизни она юртимизнинг бегубор осмонини ва осуда хаётини кадрлашга, ўсиб келаётган, эртага бизнинг ўрнимизни эгаллайдиган, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаган фарзандларимизнинг келажагини, бахт-саодатини химоялашга, ёруг истикболга интилиб яшашга чорлайди. Кадрли ватандошлар!

Тарихи қарийб уч минг йилга борадиган, буюк фан ва маданият ўлкаси бўлган, жахон цивилизациясига бебаҳо хисса қўшган улуг зотлар ватани, "Авесто"дек ўлмас асар яратилган табаррук тупрок - Хоразм замини бутун дунёга маълум ва машҳур.

Бу юрт тенгсиз алломалар, азиз-авлиёлар, подшоҳу саркардалар, ботир ва пахлавонларни кўп кўрган. Улар орасида миллий қахрамонимиз Жалолиддин Мангубердининг бетакрор номи юлдуздек чараклаб туради.

Султон Жалолиддин сиймоси нафакат Хоразм, балки бутун Ўзбекистоннинг фахру гуруридир. У бизнинг озодлигимизга, истиклолимизга тажовуз қилмокчи бўлган ҳар қандай ёвуз қучга қарши тик туриб қурашишга, мардона зарба беришга қодирлигимизнинг тасдиғи ва тимсолидир.

Бу баходир зотнинг муборак номи, унинг қахрамонлиғи келажак авлодларга, биринчи галда сиз билан бизга, тарихий хотира олдида бошимизни мағрур тутиб яшамоғимиз учун тўла ҳуқуқ беради.

Азиз юртдошларим!

Азиз кадрдонларим!

Шу хаяжонли, нутилмас лаҳзаларда дунёга Мангуберди қаби қахрамон ўғлонларни берган Хоразм элига, бутун халқимизга таъзим қиламан.

Биз бугун юртимизда Жалолиддин Мангуберди хотирасини ҳурматлаб, муаззам ёдгорлик мажмуини бунёд этдик. Қўриб турганингиздек, бу улугвор хайкал тимсолида мард ва жасур саркарда, зўр ирода, бекиёс матонат соҳиби бўлган буюк инсоннинг сўнмас шижоати мужассам топган.

Бу гўзал ёдгорлик обидасини барпо этишдек хайрли ишга хисса қўшган муҳандис ва меъморларга, моҳир усталарга, қурувчи ва богбонларга чин қалбимдан самимий ташаккурлар билдиришга руҳсат бергайсизлар.

Бизнинг буюк аждодларимизга кўрсатаётган ҳурмат-эҳтиромимиздан, озод ва обод Ватан, фаровон жамият қуриш борасидаги эзгу ишларимиздан, жамики азиз боболаримиз қатори, Жалолиддин Мангубердининг ҳам руҳи поки шод бўлгай, иншоолло. Ишончим қомилки, уларнинг ўлмас руҳи билан қарогон қонадонларимизда бугун вояга етаётган минглаб жалолиддинлар юртимизга меҳру садокат билан хизмат қилиб, унинг шону шухратини бутун дунёга тараннум этади.

Ишончим қомилки, Мангубердининг бекиёс жасорати юртимиз тинчлиғи, халқимиз омонлиғи, сарҳадларимиз дахлсизлигини кўз қорачигидек асраб келаётган довурак аскарларимиз, эл-юрт қосбонлари, жасур ўғлонларимиз сиймосида давом этаверади.

Ишончим қомилки, дунёга буюқ фарзандларни берган, қиндик қони томган қаминни, аждодларининг муқаддас мазорларини қонидан ҳам ортиқ қўрайдиган, ўз ватанига бутун қорлигини бахш этишга қамиша тайёр турайдиган, қадок қўллари билан тупрокдан олтин ундираётган бундай халқнинг обрў-эътибори ва ҳурмати ошаверади.

Жалолиддин Мангуберди

Муаллиф:

08.03.2010 11:58 -

Мухтарам юрtdoшлар!

Ватан ва халк озодлиги йўлида жон фидо этган қахрамонларга шон-шарафлар бўлсин!

Ана шундай баходирларни камолга етказган она халкимиз мангу яшасин!

ЖАЛОЛИДДИН МАНГУБЕРДИ ТАВАЛЛУДИНИНГ 800 ЙИЛЛИГИГА БАЎИШЛАНГАН
ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДА СЎЗЛАНГАН НУТК. 1999 йил 5 ноябрь